

Sygn. akt I UK 196/16

POSTANOWIENIE

Dnia 9 marca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania A. Z. M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 9 marca 2017 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 22 stycznia 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wnioskodawca się A. Z. M. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 22 stycznia 2016 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego: § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), przez jego niewłaściwe zastosowanie przejawiające się w uznaniu przez Sąd drugiej instancji, że nazwa zajmowanego stanowiska decyduje o tym, czy praca świadczona była w szczególnych warunkach, podczas gdy przesądza o tym faktycznie rodzaj wykonywanej pracy; a także naruszenie przepisów postępowania w sposób, który miał istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie: art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez niezawarcie w uzasadnieniu wyroku Sądu drugiej instancji

podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, tj. ustalenia faktów, które Sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej. Sąd Apelacyjny nie uzasadnił w należyty sposób, dlaczego zeznania świadków uznał za niewiarygodne, dokumentację zaś pochodzącą z akt osobowych dotyczącą zatrudnienia wnioskodawcy w Gminnej Spółdzielni [...] w S. uznał za wiarygodną, pomimo występujących w niej sprzeczności; art. 382 w związku z art. 233 k.p.c., przez pominięcie przez Sąd Apelacyjny części materiału dowodowego zebranego w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji, a mianowicie dowodu z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy oznaczonej sygn. akt III U (...), która toczyła się z odwołania J. M. przed Sądem Okręgowym w O..

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, „ponieważ jest oczywiście uzasadniona. Sąd Apelacyjny w (...) III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych naruszył przepisy prawa materialnego oraz prawa procesowego, co doprowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wstępnie trzeba przypomnieć, że ograniczenia dopuszczalności wnoszenia skargi kasacyjnej wynikają z konstytucyjnej roli Sądu Najwyższego w systemie organów wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1254 ze zm.), rolą tego Sądu w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości pozostaje zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków odwoławczych, podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne i rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach. Skarga kasacyjna nie jest więc (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem

weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, gdy się weźmie nadto pod uwagę, że Konstytucja w art. 177 ust. 1 gwarantuje jedynie dwuinstancyjne postępowanie. Ewentualna możliwość dalszego postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe, które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Odnosząc się do przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., należy zauważyć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika ona zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109, z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494, z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437, z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Jeżeli więc przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania miałyby być okoliczność, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁴ § 1 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), skarżący powinien w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia, koncentrując się na wykazaniu kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Takiego wyводу jednak brak, można natomiast zauważyć, że, odnosząc się do podstaw kasacyjnych, skarżący zdaje się w sposób

niedopuszczalny utożsamiać podstawy skargi kasacyjnej (naruszenie określonych przepisów) z okolicznościami uzasadniającymi przyjęcie jej do rozpoznania.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na naruszenie przez Sąd przepisów prawa materialnego oraz prawa procesowego, „co doprowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia”. Z jego uzasadnienia wynika zaś, że Sąd drugiej instancji niezasadnie oparł się na „fragmentarycznej” dokumentacji pochodzącej z akt osobowych, gdyż w ocenie skarżącego dokumenty te są „w dużej mierze błędne” oraz bezzasadnie odmówił wiarygodności zeznaniom świadków. Zdaniem skarżącego, Sąd drugiej instancji naruszył art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., gdyż w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku brak ustalenia faktów, które Sąd uznał za ustalone, wskazania dowodów, na których Sąd się oparł i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności. Ponadto pominięty został dowód z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy III U (...), co stanowi naruszenie art. 382 k.p.c. w związku z art. 233 k.p.c.

Z przedstawionych wywodów wynika, że w rzeczywistości skarżący kwestionuje ocenę dowodów i wynikające z niej ustalenie Sądu drugiej instancji, że skarżący w spornym okresie nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach na stanowisku kowala, następnie pracy kierowcy samochodu ciężarowego, co, zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c., uchyła się spod kontroli kasacyjnej.

Poza tym, ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione,

a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać.

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c., należało postanowić jak w sentencji.